

Intervju med mångsysslaren Pia Södergren

När vi har lagt till med båten vid Pias och Antes brygga på Harö hittar vi Pia på tomten sysselsatt med att röja sly runt trädgårdsland. När hon tagit av hörselskydden och hakat av röjsågen berättar hon att hon gör det för att hålla rent från sly runt elträden som går runt trädgårdslandet. Elträden håller för det mesta hjortarna och mufflona borta från havtornsbuskarna, men inte alltid.

Det är en vacker tomt med flera gamla ekar där Pia kan njuta av fantastiska solnedgångar året om. Det är 12 år sen hon och Ante flyttade till Harö från Sandhamn och hon ångrar inte flytten, hon trivs med lugnet och har inget behov av mer umgänge. De som bor på Harö har koll på varandra och det räcker. Men föryng-

ring och mer liv och rörelse på öarna behövs tycker hon. Numera skiljer Pia inte på bofasta och sommarboende, huvudsaken är att de som har stugor och hus är här mer än tre veckor på sommaren.

De flesta känner Pia som en av dem som hållit ihop det omfattande arbetet med utbyggnaden av bredband på våra öar. Men bredbandsprojektet är inte det enda utvecklingsprojekt som Pia varit med om att driva. Det började för många år sedan på Sandhamn. När man ville lägga ner intresseföreningen på ön var det flera kvinnor som agerade. Kvinnorna aktiverade sig i föreningen, jobbade för att behålla skolan och skapa ny sysselsättning särskilt för kvinnor. När myndigheterna började diskutera att ersätta statliga tjänster i skärgården med annat var de förberedda och lyckades få arbeten till ön.

Polisen beslöt att starta en anmälningscentral på Sandhamn vilket innebar ett femtontal nya arbeten. Pia var en av dem som fick jobb och hon arbetade där fram till sin pension i år.

Då som nu stod skolfrågorna i fokus. Högstadiet på Sandhamn hade få barn och de flesta högstadiebarnen valde att gå i andra öskolor. Pias barn inackorderades på Möja i veckorna. Skolfrågan är en ödesfråga om skärgården ska kunna locka ut barnfamiljer menar Pia. Utan fungerande skolgång vill unga familjer inte bosätta sig i skärgården, det finns det många exempel på. En annan fråga som engagerat Pia är bostadsfrågan. De eskalerande priserna på fastigheter på Sandhamn gjorde det allt svårare för unga familjer att bosätta sig där. Intresseföreningen drev på Värmdö kommun att satsa på bostäder för unga.

Som ordförande i Sandhamnsområdets Intresseförening satt hon även med i den regionala intresseföreningen. Detta ledde till hennes engagemang i SIKO, Skärgårdens Intresseföreningars KontaktOrganisation, där hon också var ordförande under två perioder i sammanlagt nio år. Pia tycker att HHIF borde bli medlem i SIKO eftersom man då får större möjligheter att påverka utvecklingen i skärgården genom den allt starkare position som SIKO byggt upp under senare år. Det var också Pia som via en årsmötesmotion 2014 introducerade Värmdö Skärgårdsråd för HHIF och där vi sedan dess är medlemmar.

Solen har nästan gått ner över Kanholmsfjärden när Tommy tar fram sin kamera för att ta en bild på Pia. Det är lätt att förstå att hon trivs med lugnet på Harö med de gamla ekarna vars gula färger glittrar som guld i solen.

Annika Nylén och Tommy Månsson

Vad är SIKO?

SIKO står för Skärgårdens Intresseföreningars KontaktOrganisation. SIKO ska i gemensamma frågor företräda den bofasta befolkningen inför myndigheter och politiska samhällsorgan, därvid slå vakt om de bofastas intressen i fråga om markanvändning, näringsliv, kulturliv och samhällsfunktioner. Till medlemskap i SIKO kan antas kust- och skärgårdsförening inom föreningens verksamhetsområde.

Den ska vara politiskt och fackligt obunden, ideell i sin verksamhet och arbeta för den bofasta kust- och skärgårdsbefolkningens möjligheter att leva kvar i sin hembygd under tidsenliga förhållanden. SIKO välkomnar fler skärgårdsföreningar att söka medlemskap (www.siko.org.se).

Vad är Värmdö Skärgårdsråd?

Värmdö Skärgårdsråd är en kontaktyta mellan öbor och kommunens ledning. Syftet med rådet är att säkerställa ett kontinuerligt samarbete mellan kommunen och nyckelorganisationer i skärgården. Utgångspunkten för rådets arbete ska vara varje skärgårdssamhälles individuella särprägel och inriktas mot en ekologisk hållbar utveckling. Rådet träffas fyra gånger per år. HHIF är medlem i rådet sedan 2014 och deltar aktivt i rådets arbete. Minnesanteckningar från rådsmötena publiceras på Värmdö kommuns hemsida (www.varmdo.se) och sök på *Skärgårdsrådet*.

Vad innebär det att vara skylthållare?

Under hösten har vi i styrelsen uppmärksamats på att vi har ett ansvar för att underhålla de skyltar om fartbegränsning som finns i några av sunden mellan våra öar. De områden det gäller är följande:

- *Bergklovshålet, Östersundet, Kärringpinan och del av Norrsundet* där förbud mot högre fart än 8 knop gäller 1 maj-30 september.
- *Båtkroken mellan Harö och Storö* där förbud mot högre fart än 5 knop gäller.
- *Sorgsundet mellan Harö och Hasselö* där förbud mot högre fart än 5 knop gäller.

Foto: Pär Dehlin

Det är länsstyrelsen i Stockholm som med stöd av 2 kap. 2§ sjötrafikförordningen fattat beslut om fartbegränsningarna och i deras beslut står att *skylthållare är Harö Hasselö Intresseförening*. Besluten har tagits för många år sedan och att föreningen hade ett ansvar för skyltarna var helt okända för nuvarande styrelse. Efter uppmaning från länsstyrelsen att flera av skyltarna kräver underhåll och i vissa fall kompletteringar med nya skyltar har vi börjat undersöka vad som gäller och vad som behöver åtgärdas. Vid samtal med länsstyrelsens handläggare Johan Backman framgår att föreningen en gång i tiden har varit drivande för att få till stånd dessa beslut och därför borde ha ett ansvar att se till att de följs. Om inte tydliga skyltar finns så finns inte heller möjlighet att lagföra eventuella fartöverträdare.

Med tanke på de många lagöverträdelserna som noterades under sommaren 2020 i framförallt Båtkroken har styrelsen börjat titta på hur skyltningen behöver kompletteras. Vi har också lagt in en budgetpost för detta i föreningens ansökan om bidrag från Region Stockholm.

Text: Tommy Månsson

Harö-kungens sång

”Seglar till Horsten, till kungen av Harö. Han väntar på bryggan med enrisrökt sik”.

Men, vänta ett tag...vad gör en Harö-kung på Horsten i en visa av Lasse Berghagen?

Och vem är denna Harö-kung?

Lasse Berghagen själv kan berätta om när han och gitarristen Bo Dahlman var ute och seglade, tidigt på 80-talet, och av en slump hamnade på Harö. Där stod den bofaste yrkesfiskaren Bertil Lindström på bryggan och rökte sik, som vanligt sällskaplig och språksam, och han slog sig direkt i slang med de två seglarna. Berghagen och hans vän hoppade glada i hågen i land utrustade med två flaskor vitt, och det resulterade i en glad sikkmiddag tillsammans med familjen Lindström – en kväll som ingen i sällskapet ska glömma.

- Bertil och hans barn berättade om sitt hus på Horsten, där jag aldrig hade varit. Jag blev så inspirerad, vaknade tidigt på morgonen och skrev ihop texten. Fantasin for iväg och jag var bara tvungen att knåpa ner det på en gång. När sen Bosse och jag stack iväg på förmiddagen över Rödkobbsfjärden var ”En morgon av lycka” om Harö-kungen redan färdig.
- Det har blivit vår familjs nationalsång, säger Bertil Lindströms dotter Agneta. Vi spelar den på släktens alla dop, bröllop och begravningar.
- Pappa blev sjuk i hjärtinfarkt 1986, och samma dag hörde vi låten på radio för första gången, berättar sonen Erik. Sen spelade vi den när vi strödde pappas aska, mellan Harö och Horsten. Man får en tår i ögat när man hör den.

När jag berättar det här för Lasse Berghagen blir han röd och tagen. Vi träffas inför ett program om honom som ska visas i SVT 1 på Nyårsdagen. Där följer vi också med Agneta och Erik till deras älskade Horsten. Det blev en dag av lycka i augusti, med både sol och enrisrökt sik.

Text och foto: Kajsa Stål

Ökan Ewas öden och äventyr

I två år låg hon där, ensam och övergiven utanför Alskäret. Som ett spökskepp med vajande segel i mörkret på 42 meters djup.

Vi hade kämpat med dragg, ekolod och dykare för att försöka få upp henne - men misslyckats. Sakta hade vi börjat förlika oss med tanken på att vår vackra mellanöka Ewa låg där hon låg, på sin kyrkogård på Östersjöns botten.

Foto: Lasse Nielsen

Så plötsligt, den 11 augusti 2020, får vi ett kort och koncist telefonsamtal från dykarna.

Vi åker ut nu och tar upp båten.

Vi var inte på plats, så det fick bli våra grannar Johan Lindéns och Jane Birch som skulle bistå dykarna med support.

Varför befann sig då Ewa på havsbotten?

Grannarna Johan och Jane kommer nog aldrig glömma den här vackra men något blåsiga sommardagen två år tidigare, 22 juli 2018. De seglade ut mot Alskäret tillsammans med min brorson och fru. Nästan framme vid målet kapsejsade Ewa och sjönk på några sekunder. Min bror var i sin motorbåt precis i närheten, och med hjälp av folk som redan befann sig på Alskäret kunde alla fyra i besättningen klara sig oskadda.

Efter att chocken lagt sig gjordes försök att dragga efter båten. Med hjälp av Göte Lindström och hans båt Ida blev det napp - till allas stora glädje. Men efter fyra meter lossnade båten och sjönk tillbaka till botten. Draggen fastnade i botten så vi knöt en boj till linan för att veta Ewas position och kontaktade Sjöfartsverket som utmärkte Ewa som vrak på sjökortet. Någon månad senare tog vi kontakt med räddningsdykare i Stockholm som övade på Korsö. De följde tampen till 39 meters djup,

Om medlemsregistret och mejladresser

Vårt nuvarande medlemsregister på hhif.se är egenutvecklat av Staffan Westbeck för HHIF. Utveckling och underhåll sköts av Staffan och han har uttryckt önskemål om att titta på förutsättningarna att kunna trappa ner denna verksamhet. Att lämna över ansvaret för nuvarande register till någon annan person för vidareutveckling och underhåll bedöms inte vara ett gångbart alternativ. Att gå över till ett medlemsregister som används av andra kunder än HHIF förefaller vara en mer framtids-säker lösning och styrelsen har tittat på ett antal olika

som är max djup för dem. De såg absolut ingenting - och mörkret var kompakt.

När våren kom fick vi tips om ett par sportdykare som skulle kunna ta upp båten; Anders och Gerhard på Tynningö. När vindar och vågor var lämpliga skulle uppdraget utföras.

Anders och Gerhard dök vid Ewas position, men det var för mörkt och bottensedimentet rörde upp, så de kunde bara se en armlängd bort. Dessutom hade tampen trasslat ihop sig.

Senare fann Thomas Wängsö från Harö bojen vid Stenklippan på Björkskärsfjärden. Tampen var borta, och nu hade vi inget mer än positionen i sjökortet att gå efter.

Luften gick ur oss i takt med att tiden gick. Vi hade ytterligare ett möte med dykarna och bestämde att vi försöker en tredje gång - nästa sommar.

Vi fick annat att tänka på och Ewa började till slut blekna ur minnet. När dykarna ringde i somras var vi inte särskilt engagerade. Men, vi hade ju sagt: tredje gången gillt.

När beskedet kom att båten var hittad, upprätt på botten, inga skador och seglen hissade, fick vi alla ståpåls.

Klart båten ska upp!

Foto: Johan Lindén

Båten kopplades upp för att vinschas till ytan, men Ewas ena fäste brast så båten hängde snett och masten gick av. Och inte nog med det - dragglinor fastnade i Gerhards båts propeller. Först halv tolv på natten kunde Ewa bogseras in till Hagede. I båten låg besättningens picknickväska packad för lunch tillsammans med badbyxor och en bikiniöverdel.

Text: Pelle Östlund

möjliga alternativ. Vår förhoppning är att kunna flytta över till ett nytt medlemsregister under 3:e kvartalet 2021. I samband med detta kommer vi även att gå över till att använda mejl som primär kanal för fakturor och utskick till medlemmar. **För att underlätta övergången och bland annat kunna få ett nytt lösenord via e-post vill vi redan nu be alla medlemmar kontrollera att det finns en aktuell mejladress i vårt medlemsregister.**

Staffan Westbeck & Pär Dehlin

Rapport från styrelsen

Trots alla restriktioner som gäller detta år som inte är likt något tidigare har styrelsen kunnat bedriva den verksamhet som vi har åtagit oss. Vi genomförde ett årsmöte om dock med en begränsad närvaro och utan ett traditionellt fikamingel vilket vi förstår alla saknade. Det beslöts att inte göra några förändringar i sittande styrelse utan vi fortsätter ytterligare ett år. Vi tackar för det fortsatta förtroendet! Våra styrelsemöten är numera digitala och det innebär att våra åtaganden kan genomföras som planerat.

Som vi berättat om tidigare genomförde styrelsen under våren 2020 en oberoende expertgranskning av Harö och Hagede bryggorna. Besiktningen visade att bryggorna fortfarande är i gott skick men att det på sikt krävs en del större och kostsamma reparationsarbeten på bryggorna. Styrelsen har därför ansökt om bidrag från Region Stockholm på totalt 240 000 kronor vilket är 50% av den uppskattade totalkostnaden. I denna budget ingår även förbättringar i vänthus, underhåll av

farmbegränsningsskyltar m.m. Tyvärr är vi inte ensamma om att ansöka om bidrag från regionens skärgårdsfond, så pengarna är slut och vi får inga bidrag detta år. Det är dock troligt att nya pengar anslås till fonden för 2021 och då kommer vår ansökan att överflyttas till den nya sökkön och vi får hoppas på det bästa när dessa medel ska beviljas under våren 2021.

Under hösten har vi uppmärksammats på en ansvarsuppgift som vi inte kände till, nämligen att föreningen är skylthållare för tre farmbegränsningsområden, Bergklovshålet, Båtkroken och Sorgsundet (se separat artikel). Efter uppmaning från länsstyrelsen att flera av skyltarna kräver underhåll och i vissa fall kompletteringar med nya skyltar har vi börjat undersöka vad som gäller och vad som behöver åtgärdas.

God Jul och Gott Nytt År önskar vi i styrelsen!

Annika, Axel, Staffan, Ingela, Pär, Tove, Tommy, Åsa

Annons:
arkitekturfabriken
Ritar och bygger hus på och runt
Harö.
Kontakta Erik Hedvall, 0736 - 40 25
18

Annonsera

Harö-Nytt utkommer två gånger per år. Kommersiell annons i tidningen kostar 300kr per nummer. För annons i tidning och på websida utgår avgift om 500kr. Vill du annonsera? Kontakta redaktören!

Kort om föreningen

Harö Hasselö Intresseförening äger och förvaltar Harö, Hagede och Hasselö bryggor med tillhörande vänthus och installationer.

Föreningens syfte är vidare att verka för goda kommunikationer med allmänna färdmedel och för god brand och olycksfallsberedskap samt att värna om en god miljö.

Föreningen ger ut Harö-Nytt två gånger per år.

Föreningens pg och bg

Plusgiro 40 09 83-3 Bankgiro 375-9701

Föreningens hemsida

www.hhif.se

Valberedning HHIF styrelse

Valberedningen vill som vanligt ha tips om personer som är intresserade och lämpliga att berika föreningen.

Kontakta:

Göran Östlund 070-3376663
Thomas Wängsö 070-668 67 22
Mats Hagebring 070-256 94 71

Harö Hasselö Intresseförening

STYRELSE 2020—2021

ORDFÖRANDE

Tommy Månsson
Mobil: 070-695 33 60

KASSÖR & MEDLEMSREGISTER

Åsa Lundholm-Hedvall
Mobil: 070-742 08 67

SEKRETERARE

Tove Strauss
Mobil: 070-951 41 54

WEBBANSVARIG

Staffan Westbeck
Mobil: 070-399 65 72

REDAKTÖR HARÖ-NYTT

Axel Östlund
Mobil: 070-423 94 51

BRYGGANSVARIGA

Staffan Westbeck, Hasselö
Mobil: 070-399 65 72

Ingela Granberg, Harö

Mobil: 070-783 76 74

Pär Dehlin, Hagede

Mobil: 070-827 27 05

LEDAMOT

Annika Nylén
Mobil: 073-1445995

KOMMUNIKATIONSANSVARIG

Tommy Månsson
Mobil: 070-695 33 60

REVISORER

Sven-Olof Holmgren
Mobil: 073-936 18 26

Åsa Ekman

Mobil: 070-636 72 85

SUPPLEANT

Mica Wänseth

HARÖ-NYTT Distribueras till samtliga medlemmar i Harö Hasselö Intresseförening.